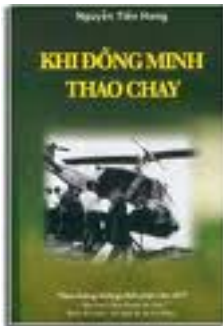

Khi Đò ng Minh Tháo Chò y - Phò n I - Chò ò ng 4

Tác Giả: GS.TS. Nguyò n Tiò n Hò ng
Thứ Ba, 25 Tháng 5 Năm 2010 15:17

Cuò c Chiò n Viò t
Nam

KHI ĐÒ NG MINH THÁO CHÒ Y

Phò n I - Chò ò ng 4

Lui vào bóng tối

"Ngày Quân Lò c" năm đó đò c tò chò c hò t sò c linh đình. Xe tăng, đò i pháo, mò i quân, binh chò ng vò i quân phò c mò i tinh, oai hùng điò n hành trên đò i lò Trò n Hò ng Đò o. Trên bò u trò i, máy bay phò n lò c F-5 tung cánh sò t, lò t trên ngàn mây gió. Rò ràng là hình ò nh cò a mò t Chính phò , mò t quân đò i đò y tò tín trên con đò ò ng xây đò ng hoà bình, thò nh vò ò ng.

Trò c đò y, Tò ng thò ng Nixon đã gò i đò i điò n sang Viò t nam đò gây ò n tò ò ng cho tình đò ò n kò t giò a hai nò c. Chò ba ngày sau Hiò p đò nh, đò i truyò n hình Viò t nam có phò ng sò đò c biò t: Phó Tò ng thò ng Spiro Agnew thăm viò ng Sài gòn. Hôm đó là ngày 30 tháng Ba, 1973. Khi tò i phi trò ò ng Tân Sò n Nhò t, vò quò c khách đò c đò n tì p linh đình. Hò t sò c ca ngò i Tò ng thò ng Thiò u, ông Agnew nhò c tò i lò p trò ò ng Hoa kò là tì p tò c ò ng hò mò t Đò ng minh trung thành cò a mình. Dân chúng miò n Nam thò y lên tinh thò n. Sao mà nhanh thò ? Vò a có đò nh chiò n xong là đã có Phó Tò ng thò ng Mò sang ò ng hò . Buò i chiò u, phò n tin tò c hò p đò n trong ngày đò ò c chiò u đi chiò u lò i.

Bên ngoài thì rò m rò lò c quan nhò thò , nhò ng thò c ra, bên trong hò u trò ò ng lò i khác. Chuyò n viò ng thăm cò a ông Agnew đã báo hiò u mò t đò i m đò . Có cái gì đây chò ng đò c lạnh. Không phò i là ông Phó Tò ng thò ng đã tuyên bò hay mò t đò m chuyò n gì có phò ò ng hò i cho hoà bình, nhò ng cái nguy hiò m là nhò ng đò u gì ông không nói.

Tò ng thò ng Nixon đã hò a trong thò ngày 17 tháng Giêng, 1973 là khi tò i Sà gòn, "Phó Tò ng thò ng Agnew sò công khai cam kò t nhò ng gì tôi đã hò a vò i Ngài..." Thò mà có thò y gì đò u: ngoài phi trò ò ng cũng nhò trong Dinh Đò c Lò p, chò thò y ông Agnew nói mò t cách chung chung quyò t tâm ò ng hò Viò t nam cò ng hoà cò a Hoa kò . Ngò ò i ta cho rò ng ông chò lò p lò i nhò ng đò i m

gì đã được ông Kissinger soạn thảo ở Washington trước chuyến đi.
Và rồi chỉ có thế. Nhưng để an ủi Việt nam cũng không phải là không có. John Negroponte, cố vấn của Kissinger và cố vấn đầu Việt nam, ngay khi tháp tùng ông Agnew trong chuyến đi, đã kéo ông Hoàng Đức Nhã ra ngoài hiên sau một buổi họp và nói như sau:

- Tôi lấy làm tiếc vì những điều xảy ra mấy tháng trước đây. Chúng tôi biết không thể gây áp lực để với các ông được, và bây giờ phải làm tất cả những gì có thể làm được để giải quyết (1).
Thật là khôn: bên ngoài và chính thức thì Phó Tổng thống không nói đến những cam kết nữa, ông Nhã là người đã đồng ý với Tổng thống Thiệu trong những giờ phút căng thẳng trước Hiệp định Paris. Ông Negroponte sau này được cử làm đại sứ đầu tiên của Mỹ tại Iraq thời hậu Saddam Hussein. Ông Thiệu khi đó là khi thời Phó Tổng thống Agnew đi về những cam kết của Tổng thống Nixon: "Tôi đã bắt đầu nghĩ ngó Hoa Kỳ từ lúc đó..."

Lời tìm kiếm cà rốt

Càng nghĩ ngợi, ông Thiệu lại càng sốt ruột. Trước khi ký kết Hiệp định, ông Nixon có hứa mà ông sang Mỹ để "chúng ta có dịp công khai những lời hứa tác giả của hai nước và sự cam kết của Hoa Kỳ". Sau chuyến viếng thăm của ông Agnew, cuộc họp một với Tổng thống Nixon trở nên căng thẳng hơn nữa. Rồi lại nghe tin không hay từ Washington về vụ Watergate. Dinh Địch Lập bị rơi, hoang mang. Bây giờ mà không gặp được Nixon ngay là nguy to. Biết đâu vì chính trị nên bị, cuộc họp lại bị hoãn chăng? Ông Thiệu tìm mọi cách để chuyển đi Mỹ sớm một chút thì được.

Tổng thống Nixon chính thức mời ông Thiệu sang Mỹ họp với ông vào ngày 3-4-1973. Tuy trong thời trước, Nixon đã nói tại San Clemente là lời hứa, nhưng ông Thiệu lại nghĩ ý muốn thăm viếng Hoa Kỳ tại thủ đô Washington. Là một nguyên thủ quốc gia, ông muốn được tiếp đón với đầy đủ nghi lễ. Sau cùng, Địch Lập Kim Phụng đã đi đầu đình để ông Thiệu được đón tiếp như một quốc khách tại San Clemente. Việt nam gửi một phái đoàn tiễn phong sang Washington để cùng phía Mỹ hoạch định những công việc tiếp theo. Hàng không Việt nam thuê một phi cơ 707 của Pan American, sơn cờ Việt nam, chế Tổng thống để tăng phần trang trọng và chuyên nghiệp quốc gia.

Ngoài hứa với viếng thăm quân sự, ông Thiệu mang theo hàng loạt kinh tế. Tuy nhu cầu và tái thiết và phát triển đòi hỏi rất nhiều, nhưng phải thực tế mà đứng đắn. Ban Kinh tế Tài chính (với các ông Phạm Kim Ngọc, Hà Xuân Trường) đem ra những con số khiêm nhường. Theo "Chương trình phát triển 1973-1980", Việt nam cũng không yêu cầu Mỹ tiếp tục viện trợ kinh tế 650 triệu đô la (1973) và 780 triệu (1974), rồi giảm dần xuống tới mức không đáng kể vào năm 1980 (95 triệu). Hy vọng là từ năm 1981 trở đi thì Việt nam cũng không có thể tiếp tục viện trợ, khi phải đi xin nữa.

Không may là chỉ vài ngày trước khi ông Thiệu lên đường, vụ Watergate lại xảy ra. Tòa Bạch Ốc lo âu, bối rối vì báo chí đã phát giác: có "những nhân vật cao cấp" trong chính quyền nhúng tay vào việc che giấu cho vụ ăn cắp tài liệu của đảng Dân chủ tại tòa nhà Watergate..

Ngày 29-3-1975, Tổng thống Nixon buộc phải bãi bỏ các quy định hành pháp để xúc tiến vụ điều tra này. Trong tình hình đó, chuyến công du của Tổng thống Thiệu có thể được ví như một chuyến phim ảnh lại gây lắt léo khi những biến cố chính xảy ra. Lúc này đầu óc ông Nixon đã rơi vào, còn tâm trí nào mà tiếp đón ông Thiệu!

Tuy nhiên, để đón tiếp được các hành khách trang trọng. Một hàng lính danh dự đứng dàn chào khi ông Thiệu tại San Clemente. Ông Nixon tiếp ông Thiệu trong khuôn viên biệt thự của Casa Pacifica. An ninh được bố trí chu toàn vì tình hình này cách ngăn xa lạ chính, chỉ có một người đi vào thì đã được canh phòng cẩn mật. Nhà lái xe tại Orange County xuống San Diego, ta nhìn thấy San Clemente nằm bên bãi cát thoải thoải bên bờ Thái Bình Dương. Trời xanh, mây trắng,

Khi Đệng Minh Tháo Chủy - Phấn I - Chấn đng 4

Tác Giả: GS.TS. Nguy&n Ti&n H&ng
Thứ Ba, 25 Tháng 5 Năm 2010 15:17

Ngày 29 tháng Ba, 1973, nhóm tù binh M& cu&i cùng r&i Hà N&i. T& đng r&ng v&y là xong xuôi, ng& đầu l&i có tin Kissinger s&p đi Paris đ& "đàm phán" thêm. Ông Thi&u càng nghi ng& ch&c l&i s&p có chuy&n gì đây. Y nh& năm 1968, Nixon v&a lên ngôi l&n th& hai là l&i tr& m&t. Kissinger s&p đàm phán v&i phái đoàn B&c Vi&t m&t "Thông cáo" (Communique) v& vi&c th&c thi Hi&p đ&nh đình chi&n. M&t l&n n&a, m&i gi&y liên l&c M&-Vi&t r&i vào kh&ng ho&ng. Hi&p đ&nh Paris ký r&i, bây gi& M& l&i b&t nh& đng b& thêm? Theo nh& "thông cáo", m&t s& ki&n ít ai đ& ý t&i, là B&c Vi&t l&i có quy&n di chuy&n quân đ&ng qua vùng Phi quân s& (DMZ).

Ông Thi&u cho r&ng trong su&t th&i gian tranh đ&u t&i hoà đàm, B&c Vi&t ch& nh& đng b& m&t đ& m là không chuy&n quân qua vùng Phi Quân S&. Gi& đây, ch& b&n tháng sau, Kissinger l&i qua Paris và nh& đng thêm đ& m ch&t. Ông Thi&u chưa ch&t h&i l&i: làm sao quân đ&ng nh& xe tăng, tàu bò có th& đi qua vùng DMZ mà không có "tài xế" và "nhân viên" b&o trì đi coi?" Và khi nh& đng đ& m ch&t này, vĩ tuy&n th& 17 không còn là ranh gi&i rõ r&t c&a mi&n Nam n&a.

Th& là vi&n tr& l&i tr& thành con tin. L&i đi ti&ng l&i gi&a hai ông Nixon và Thi&u vào giai đ&n này còn gay g&t h&n lúc Tuy&n c& xong r&i, Washington đã r&nh tay, h&t lo Sài gòn ch&ng đ&i. Ngày 21 tháng Năm 1973 (t&c ngày 22/5 gi& Sài gòn), T&ng th&ng Nixon g&i Ph& tá Ngo&i tr& đng William Sullivan sang Sài gòn mang theo m&t m&t th&.

Sao mà quá bén nh&y: v&a đúng hai ngày sau khi ông Thi&u đ&a ch& đng trình tái thi&t ra Qu&c h&i, Nixon đã đem ngay "k& ho&ch kinh t& dài h&n Ng&i v&a công b&" ra m&c c&.

Ông vi&t:

White House

Ngày 21 tháng Năm 1973

Th&a T&ng th&ng,

"Khi ở San Clemente, tôi đã nói v&i Ng&i v& vi&c xin Qu&c h&i Hoa k& vi&n tr& đ&y đ& nó khó khăn nh& th& nào. Tuy nhiên tôi cũng đã nói v&i Ng&i là chúng tôi s& đ&n m&i n& l&c đ& không nh&ng xin đ&y đ& vi&n tr& cho nhu c&u hi&n t&i c&a Vi&t nam c&ng hoà, mà còn y&m tr& cho những k& ho&ch kinh t& dài h&n mà Ng&i v&a công b&. N& l&c này đang ti&n hành t&t đ&p và đ&c đ&t vào &u tiên hàng đ&u....

Nh&ng tôi th&ng th&n khuyên cáo Ng&i r&ng ch& có m&i b&t đ&ng nh& nhoi gi&a chúng ta trong tình th& này cũng đ& làm tiêu tan n& l&c trên. Tôi tin ch&c r&ng Ng&i s& cân nh&c k& l& đ&u trên khi đ&c lá th& này.

Trân tr&ng

(ký) Richard Nixon

Khi ông Thi&u v&n không đ&ng ý ký vào bản thông cáo, Nixon đi đ&n ch& quy&t li&t:

White House

Ngày 6 tháng 6, 1973

Th&a T&ng th&ng,

"Quy&t đ&nh mà Ng&i ph&i làm là ch& th& cho đ&i di&n c&a Ng&i đi Paris đ& cùng v&i Ti&n sĩ

Khi Đệng Minh Tháo Chủy - Phấn I - Chửng 4

Tác Giả: GS.TS. Nguyän Tiän Häng
Thứ Ba, 25 Tháng 5 Năm 2010 15:17

Kissiger ký vào Thông cáo nhä hiän träng..., hoäc ngä cä i, Ngäi không chäu ký, huä bä Hiäp đänh, và chäu häu quä thäm khäc không thä tránh đäc....

Đä là sä nhän đänh tình hình trung thäc cäa täi, sä iäa chän thät räng...

Täi tin täng ä hiäu biät bao quát cäa Ngäi vä nhäng quyän iäi chung cäa chäng ta và sän sàng trä iäi thuän träc 12 giä träa ngày 7 tháng 6, giä Sài gän".

Trän träng,

(käi) Richard M. Nixon

Ông Thiäu viät thä trä iäi Nixon, giäi thích täi sao phía VNCH không chäp nhän đäc. Trong khi đä, ông cho báo chí ä Sài gän bình luän räng räi vä bän Thông cáo là rät bät iäi cho VNCH.

Väa nhän đäc thä, Nixon häi âm cùng mät ngày :

White House

Ngày 7 tháng 6, 1973

Thäa Täng thäng,

Täi không thä iäng đä đoán näi häu quä quyät đänh cäa Ngäi träc Quäc häi và công luän Hoa kä. Häu quä đä chäc chän sä bät iäi cho Ngäi và có thä gây tai hoä. Täi rät tiäc và buän phiän khi thäy công cuäc mà chäng ta đä cùng nhau chia sä rät nhiäu nay bä säp đänh thä này.

Xin Ngäi trä iäi cho chäng täi träc 8 giä sáng ngày 8 tháng 6, giä Paris đä tiän tiän hành".

Trän träng

(käi) Richard M. Nixon

Đäc täi chä "tai hoä", ông Thiäu phê ä ngoài iä bäc thä : "Chäng ta phäi chuän bä cän thän cho biän cä này".

Thä räi trong vän thä đä ngày 8 tháng 6, 1973 trä iäi ông Nixon, ông Thiäu vän nói là phía VNCH đäng ý đä Hoa kä và Bäc Viät ký kät väi nhau trên nguyên täc, räi sau đä hai bên sä kêu gäi (appeal) cä Chính phä VNCH và Chính phä Cách Mäng Lâm Thäi (CMLT) chäp hành nhäng đäi u khoän cäa bän Thông cáo.

Không đäc, Täng thäng Nixon đä phän äng ngay. Ông Thiäu đäng ngä khi Văn phòng đánh thäc ông đäy: có thông báo khän cäp. Lúc 2 giä đäm, Ngoäi träng Trän Văn Läm chuyän cho ông mät phiäu trình, kèm theo mät thä mäi cäa Täng thäng Nixon gäi cùng ngày (8 tháng 6, 1973): Viäc gì gäp rút đän näi chính Phó Đäi sä đä đän tän nhà đä đánh thäc ông Ngoäi träng đäy! Ông Läm phäi chuyän ngay giäa đäm đä còn käp đäi phó, vì trong thä, ông Nixon tä ra hät säc cäng rän. Cùng mät ngày, mäng 8 tháng 6, (9 tháng 6, giä Sài gän) Nixon iäi gäi mät thông đäi p näa:

White House

Ngày 8 tháng 6, 1973

Khi Đệng Minh Tháo Chủy - Phấn I - Chủyng 4

Tác Giả: GS.TS. Nguy&n Ti&n H&ng
Thứ Ba, 25 Tháng 5 Năm 2010 15:17

Th&a T&ng th&ng,

N&u cu&c th&ng thuy&t này th&t b&i thì s& có s& đ&i ch&t gi&a hai bên. Tôi s& bác b& lý do không ch&u ký k&t c&a Ng&i và tôi s& công khai t& cáo Ng&i đã c&n trí vi&c đi tìm m&t gi&i pháp cho hoà bình....

R&t có th& Qu&c h&i s& ng&ng vi&n tr& quân s& và vi&n tr& kinh t& cho đ&n khi Ng&i ch&u ký... Tôi c&n s& ch&p thu&t c&a Ng&i đ& k&p ch& th& cho phái đoàn Hoa k& ở Paris tr& c 7 gi& sáng ngày 9 tháng 6, gi& Paris..."

Trân tr&ng,

(kt) Richard M. Nixon

Ông Thi&u đ&c lá th& c&n th&n. Ông phê nhi&u đ&i m lo&ng ngo&ng, b&ng c& ti&ng Vi&t l&n ti&ng Anh, Pháp vào phi&u chuy&n th& c&a Đ&i s& Whitehouse đ& H&i đ&ng an ninh qu&c gia làm vi&c: "Unbalanced and Unjust" (không quân bình và b&t công). Ông còn vi&t thêm b&ng nét bút chì đ&m: ... Hoa k& đ& VNCH v&i "no choice" (không có l&a ch&n nào t&t h&n)... đ& t& ra xây đ&ng và thi&n chí, nh&n nh&ng t&i đa, ch& không nói "không" m&t cách th&ng th&ng" (ông vi&t t&t lên vẫn b&n: "ch& O nói NON Flatly", ch& O hay "phi" có nghĩa là "không").

Và c& nh& v&y, th& đi, th& l&i trong b&n ngày t& m&ng 8 t&i 11 tháng 6, l&i l& m&i lúc m&t căng th&ng h&n. T&i ngày 13 tháng 6 thì th&i h&n ch&t đ& t&i. M&t t&i h&u th& đ& c t&ng đ&t:

White House

Ngày 13 tháng 6, 1973

Th&a T&ng th&ng,

Lá th& c&a Ng&i đ& ngày 12 tháng 6, là m&t đ&n gi&ng m&ch vào tình b&ng h&u, s& t&ng kính và quy&n l&i chung c&a chúng ta.

"N&u Ng&i l&a ch&n đ&ng l&i này, thì chính là Ng&i đã v&ch ra chính sách trong t&ng lai c&a Hoa k& đ&i v&i Vi&t nam r&i. Tôi s& b&t bu&c ch&u ý Qu&c h&i và công lu&n Hoa k& ch& y&m tr& chút ít nh&ng nhu c&u có tính cách nhân đ&o cho nhân dân mi&n Nam và, trên căn b&n công bình đ&n a, tôi s& b& qua nh&ng quy&t đ&nh và nhi&m v& khó khăn đ& y&m tr& quân s& và kinh t& (cho VNCH) nh& chúng ta đã th&o lu&n ở San Clemente.

"Đây không còn ph&i là v&n đ& c&a ng&ng i đi th&ng thuy&t, hay c&a m&t lu&t gia, hay chuyên gia n&a. Đây là v&n đ& tr& c tiên gi&a tôi và Ng&i. S& l&a ch&n là do Ng&i.

"Xin Ng&i hi&u cho r&ng, tôi s& nói t&t c& nh&ng s& d& đ&t, nh&ng đ&i u c&n s&a đ&i thêm, trì hoãn, hay nh&ng hành đ&ng đ&nh l&c h&ng ra ngoài (ch&) m&t vi&c là đ&ng ý &ng, thu&n, (tôi s& coi đó) là m&t quy&t đ&nh tr& c ti&p và c& tình c&a Ng&i đ& ch&m đ&t m&i tình giao hi&n h&u gi&a hai Chính ph& Hoa k& và VNCH "

Trân tr&ng,

(kt) Richard M. Nixon

Ông Nixon đã khoá ch&t l&i cái t& c&a ông Thi&u. Câu gi&, lánh né, m&u l& c, xoay x& đã t&i lúc vô hi&u. L&i l& h&m do& cay đ&ng lúc c&m ch&ng lành, canh ch&ng ng&t. Ch&ng bù cho nh&ng

Khi Đệng Minh Tháo Chạy - Phần I - Chương 4

Tác Giả: GS.TS. Nguyễn Tiến Hoàng
Thứ Ba, 25 Tháng 5 Năm 2010 15:17

---

thông điệp nhàn nhàn, ve vãn lúc tuấn trắng mặt do bà mẹ Anne Chennault chuyển vào mùa thu 1968. Nó đầy sự quyến rũ, thuyết phục.

Ông Thiệu phê vào bên trái câu cuối cùng:

"Quá đáng! Ông nói chuyện tôi học ND VNCH (Nhân dân Việt nam cộng hòa), hay ND USA (nhân dân Hoa kỳ) nào có quan niệm như vậy"(6).

Đây là bức thư cuối cùng của Tổng thống Nixon. Câu ông Thiệu phê như trên cũng là cảm nghĩ cuối cùng của ông về hành động của Nixon-Kissinger.

Bản Thông cáo được ký kết vào lúc 4 giờ chiều ngày 13 tháng 6 tại Paris. Về phía ông diều lãnh thổ, biên giới của Miền Nam đã trở nên lu mờ. Trên thực tế, nó không còn nữa.

Lùi vào bóng tối

Mẹ chuyển sự tập trung cho hoà bình Việt nam như vậy là xong. Kissinger vội vã bay về Washington để còn theo đuổi những tham vọng khác.

Ngày 22 tháng 8, 1973 Kissinger lên chức Bộ trưởng ngoại giao thay ông Rogers;

Chỉ hai tháng sau đó, Hiệp định Paris lại mang tới cho ông vinh dự của giải thưởng Nobel về Hoà Bình (Việt nam); và như vậy, thay vì nói "Hoà bình đang trong tầm tay" (Peace is at hand) như ông phải nói "Hoà bình đang trong tầm tay của tôi"; và thay vì tuyên bố đã có "Hoà bình và danh dự", ông nên tuyên bố: "Hoà bình và danh dự cho tôi" thì mới đúng.

Về phía VNCH, vài phút này đã trở nên cô thân cô thế, chỉ còn hy vọng rằng đã chịu đựng thì đừng ăn xôi, rằng những cam kết tại San Clemente sẽ được tôn trọng.

Thực ra, San Clemente chỉ là trạm dừng chân của Tổng thống Thiệu trước khi ông rời khỏi trại tâm chú ý của Hoa Kỳ.

Kể từ khi ký xong Bản Thông Cáo, hai ông Nixon và Kissinger hầu như đã chôn vùi Miền Nam vào dĩ vãng. Trước đó, khi có nhu cầu thì chỉ trong thời gian từ 31 tháng 1, 1971 tới 13 tháng 6, 1973, ông Nixon đã viết cho ông Thiệu tại 27 bức thư. Từ lúc đó cho tới khi ông từ chức (ngày 8 tháng 8, 1974) thì tuy nhiên không còn thư từ, thăm viếng, trao đổi gì nữa. Lại ông Winiam Sullivan, Phó tá Trưởng Ngoại giao tóm tắt về quan điểm của Hoa Kỳ lúc này: "Chúng tôi hy vọng rằng Đông Dương sẽ lui vào chỗ của nó trong bóng tối, và nó xứng đáng như vậy(7)".

Chú thích:

- (1) Phỏng vấn Hoàng Đức Nhã, 13-5-1985.
- (2) Phỏng vấn Hoàng Đức Nhã, 23-7-1985.
- (3) Henry Kissinger, Years of Upheaval, trang 310.
- (4) Phỏng vấn Hoàng Đức Nhã, 23-7-1985.
- (5) Phỏng vấn Tổng thống Thiệu, ngày 4-4-1978.
- (6) Phỏng vấn Tổng thống Thiệu, ngày 4-4-1978
- (7) N.T. Hoang and Jerrold Schecter, The Palace File, p.170.

hết: Phần I - Chương 4, xem tiếp: [Phần II - Chương 5](#)